

VI SKYRIUS
GALIMŲ KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ IDENTIFIKAVIMAS IR JŲ
PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ BIBLIOTEKOS DOKUMENTŲ NURAŠYMO SRITYJE

43. Bibliotekos dokumentų nurašymo srityje gali pasireikšti korupcijos rizikos veiksniai, nurodyti Galimų korupcijos rizikos veiksnų Bibliotekos dokumentų nurašymo srityje sąraše (1 lentelė).

1 lentelė

GALIMŲ KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ BIBLIOTEKOS DOKUMENTŲ
NURAŠYMO SRITYJE SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Etapas	Rizika	Korupcijos rizikos veiksniai, kuriuose rizikos gali pasireikšti
1.	Nurašytinų Bibliotekos dokumentų atranka	Atrenkami neseniai išleisti, paklausūs, nenusidėvėję ir kitų atrankos priežasčių neatitinkantys dokumentai.	Nesilaikoma dokumentų atrankos priežasčių.
2.	Bibliotekos dokumentų nurašymo įforminimas	1. Dokumentus nurašo darbuotojai, neturintys įgaliojimų. 2. Komisija nesilaiko dokumentų nurašymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, piktnaudžiauja procedūromis	Nesukurti vidaus kontrolės mechanizmai, vidaus kontrolės priemonėmis nekontroliuojamas komisijos ir jos veiksmų teisėtumas bei pagrįstumas

44. Atsižvelgiant į Rekomendacijų 14 punkto 14.1 papunkčio nurodymus, įvertinamas rizikų Bibliotekos dokumentų nurašymo srityje poveikio Bibliotekos veiklai lygis ir rizikos kilimo tikimybės lygis (2 lentelė). Rizikos poveikio kriterijus nusako konkrečios rizikos sukeltą arba galimą (hipotetinį) neigiamą poveikį Bibliotekos veiklai, reputacijai, pasitikėjimui Bibliotekos veikla, finansinius nuostolius, poveikį veiklos tęstinumo užtikrinimui ir t. t. Rizikos tikimybės kriterijus nusako rizikos pasireiškimo dažnumą, galimybę; šis kriterijus vertinamas pagal atvejų skaičių Bibliotekoje.

2 lentelė

RIZIKŲ BIBLIOTEKOS DOKUMENTŲ NURAŠYMO SRITYJE POVEIKIO VEIKLAI
LYGIS BEI KILIMO TIKIMYBĖS LYGIS

Eil. Nr.	Rizika	Lygis		Požymis, situacija (pagal Rekomendacijų 15 ir 16 p.)
		poveikio veiklai	pasireiškimo tikimybės	
1	2	3	4	5
1.	Rizika nurašytinų bibliotekos dokumentų atrankos etape: atrenkami neseniai išleisti, paklausūs, atrankos priežasčių neatitinkantys dokumentai	Pastebimas (3 balai)	Labai žemas (1 balas)	Pasireiškus šiai rizikai, poveikis Bibliotekos veiklai būtų kritinis: 1. Bibliotekos fondų valdymas būtų neefektyvus, tiesiogiai prieštaraujantis Bibliotekos misijai. 2. Padidėtų eilės, nes, sumažėjus populiarių dokumentų egzempliorių skaičiui, likusių egzempliorių (jei tokių būtų) laukimo laikas išaugtų neadekvačiai.

				<p>3. Kristų vartotojų pasitenkinimas Bibliotekos paslaugomis, kadangi dokumentų trūkumas suformuotų skaitytojų nuomonę, kad Biblioteka yra atsilikusi arba neturi ko pasiūlyti, Biblioteka gautų vartotojų skundų, kad Bibliotekoje nėra pageidaujamų knygų ar žurnalų.</p> <p>4. Biblioteka prarastų aktyvius skaitytojus, kurie gali nustoti naudotis Bibliotekos paslaugomis. Todėl sumažėtų vartotojų srautas, drastiškai kristų Bibliotekos lankomumo ir dokumentų išdavimų rodikliai, o šis faktorius turėtų įtakos tolimesniam pirkimų finansavimui.</p> <p>5. Valstybės biudžeto dotacijos, skirtos Bibliotekai dokumentams įsigyti, būtų naudojamos neracionaliai.</p> <p>6. Nukentėtų bibliotekos įvaizdis, Biblioteka prarastų modernios informacijos erdvės autoritetą.</p> <p>7. Biblioteka gautų pasikartojančių skundų, kuriuose būtų nurodomi galimai korupcinio pobūdžio veiksmai, susiję su Bibliotekos veikla.</p> <p>8. Biblioteka gautų kitų institucijų paklausimų apie konkrečius atvejus ar situacijas dėl galimų korupcijos apraiškų (rizikų) arba kontrolės veiksmų metu nustatytų ydingų situacijų.</p> <p>9. Žiniasklaidoje pasirodytų pranešimų apie galimai korupcinio pobūdžio veiksmus, susijusius su Bibliotekos veikla.</p> <p>Šios rizikos pasireiškimo tikimybės lygis vertinamas kaip labai žemas, nes Bibliotekos veikloje nėra karto nėra pasireiškęs. Bibliotekoje nebuvo realių prielaidų pasireikšti korupcijos rizikoms, sudarančioms galimybes Bibliotekos darbuotojams daryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.</p>
2.	Rizika Dokumentų nurašymo įforminimo etape: dokumentus nurašo darbuotojai, neturintys įgaliojimų, komisija nesilaiko dokumentų nurašymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, piktnaudžiauja procedūromis	Kritinis (4 balai)	Labai žemas (1 balas)	<p>Pasireiškus šiai rizikai, poveikis Bibliotekos veiklai būtų kritinis, nes nukentėtų Bibliotekos fondo kokybė, suprastėtų Bibliotekos įvaizdis, kristų reputacija, kultų teisinė atsakomybė.</p> <p>1. Kultų piktnaudžiavimo ir Bibliotekos turto pasisavinimo grėsmė, nes neįgalioti asmenys gali tyčia nurašyti vertingus, paklausius ar geros būklės dokumentus, siekdami juos pasisavinti arba neatlygintinai perleisti tretiesiems asmenims.</p> <p>2. Bibliotekos dokumentams įsigyti skirtos lėšos būtų panaudojamos neracionaliai: naujo, vertingo turto nurašymas be svarios</p>

				<p>priežasties taptų tiesioginiu finansiniu nuostoliu.</p> <p>3. Kiltų finansinės apskaitos iškraipymo grėsmė, kadangi neįgaliojų asmenų veiksmai ar dokumentų nurašymą reglamentuojančių teisės aktų nesilaikymas sukeltų dokumentų apskaitos neatitikimus – dokumentų nurašymo aktuose esantys duomenys neatspindėtų turto faktiško judėjimo.</p> <p>4. Sumažėtų Bibliotekos veiklos skaidrumas, visuomenės pasitikėjimas Biblioteka; darbuotojų veikla, neturint įgaliojimų, galėtų būti traktuojama kaip viešųjų ir privačių interesų derinimo pažeidimas, jei turtas būtų nurašomas siekiant asmeninės naudos.</p> <p>5. Teisinio reguliavimo nepaisymas nurašant dokumentus sukurtų prielaidas subjektyviems Dokumentų nurašymo komisijos sprendimams, dėl kurių Bibliotekos turtas būtų valdomas neefektyviai arba tenkinant privačius interesus.</p> <p>6. Susidarytų teisinės pasekmės: nustačius turto neteisėto nurašymo ar pasisavinimo atvejus, darbuotojams būtų taikoma drausminė, civilinė (žalos atlyginimas) arba baudžiamoji atsakomybė už svetimo turto pasisavinimą.</p> <p>Šios rizikos pasireiškimo tikimybės lygis vertinamas kaip labai žemas, nes Bibliotekos veikloje nėra karto nėra pasireiškęs. Bibliotekoje nebuvo realių prielaidų pasireikšti korupcijos rizikoms, sudarančioms galimybes Bibliotekos darbuotojams daryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.</p>
--	--	--	--	---

45. Nustatytų rizikų lygis apskaičiuojamas pagal Rekomendacijų 17 punkte pateiktą formulę $R=T \times P$ (R – rizikos lygis, T – tikimybės lygis, P – poveikio lygis):

45.1. nurašytinų Bibliotekos dokumentų atrankos etape: $R_1 = 3 \times 1 = 3$;

45.2. Bibliotekos dokumentų nurašymo įforminimo etape: $R_2 = 4 \times 1 = 4$;

46. Pagal Rekomendacijų 15 ir 16 punktuose pateiktas lenteles Nr. 1 ir Nr. 2 nustatyta:

46.1. kai rizikos poveikio veiklai lygis vertinamas 3 balais, toks lygis laikomas pastebimu;

46.2. kai rizikos poveikio veiklai lygis vertinamas 4 balais, toks lygis laikomas kritiniu;

46.3. kai rizikos tikimybės lygis vertinamas 1 balu, toks lygis laikomas labai žemu.

47. Atsižvelgiant į Rekomendacijų 14 punkto 14.1 papunkčio nurodymus ir Rekomendacijų lentelėje Nr. 3 pateiktą rizikų suskirstymą, rizikos, kurios gali kilti Bibliotekos dokumentų nurašymo srityje, išdėstomos matricioje. Ji pateikta Korupcijos pasireiškimo Druskininkų savivaldybės viešosios bibliotekos dokumentų nurašymo srityje laikotarpiu nuo 2024 metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. tikimybės nustatymo išvadoje (pridedama).

PATVIRTINTA

Druskininkų savivaldybės viešosios bibliotekos
direktorius

2025 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-53

**KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS
BIBLIOTEKOS DOKUMENTŲ NURAŠYMO SRITYJE
LAIKOTARPIU NUO 2024 METŲ SAUSIO 1 D. IKI GRUODŽIO 31 D.
TIKIMYBĖS NUSTATYMO IŠVADA**

2025-12-29

Druskininkai

1. Viešojo sektoriaus subjektas, kuriame atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas (veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos (-ų) trumpas aprašymas).	<p>Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas atliktas Druskininkų savivaldybės viešojoje bibliotekoje (toliau – Biblioteka).</p> <p>Veiklos sritis, kurioje buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas – Bibliotekos dokumentų nurašymas.</p> <p>Bibliotekos dokumentai nurašomi, remiantis Bibliotekų fondo apsaugos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. ĮV-499 „Dėl Bibliotekų fondo apsaugos nuostatų patvirtinimo“. Analizuojamu laikotarpiu (nuo 2024 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.) galiojo dvi šių nuostatų redakcijos: nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2024 m. birželio 30 d. ir nuo 2024 m. liepos 1 d.).</p> <p>Tarptautinė bibliotekų asociacijų ir institucijų federacija IFLA rekomenduoja, kad Bibliotekos dokumentų nurašymas per metus sudarytų iki 8 proc. turimo dokumentų fondo.</p>
2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą	Druskininkų savivaldybės viešosios bibliotekos administratore Nijolė Paserbskienė
3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pradžios ir pabaigos laikas. Analizuotas laikotarpis.	Nustatymo pradžios ir pabaigos laikas – nuo 2025 m. rugsėjo 22 d. iki gruodžio 23 d. Analizuotas laikotarpis – nuo 2024 metų sausio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d.

**4. Nustatytos rizikos, jų lygiai, suskirstymas pagal svarbą
RIZIKŲ, KYLANČIŲ BIBLIOTEKOS DOKUMENTŲ PIRKIMO SRITYJE, VERTINIMO
MTRICA**

POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	15	20	25
	Kritinis	4 R ₂	8	12	16	20
	Pastebimas	3 R ₁	6	9	12	15
	Žemas	2	4	6	8	10
	Nereikšmingas	1	2	3	4	5
		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
TIKIMYBĖ						

Matricoje rizikų suskirstymas pagal svarbą žymimas spalvomis: žalia – žemas rizikingumo lygis, geltona – vidutinis rizikingumo lygis; raudona – aukščiausias rizikingumo lygis.

Rizikos lygis R yra nustatytas, atsižvelgiant į Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“: $R=T \times P$, kur T – tikimybės lygis, P – poveikio lygis.

4.1. Raudonas rizikingumo lygis	Bibliotekos dokumentų nurašymo srityje šis rizikingumo lygis nėra nustatytas
4.2. Geltonas rizikingumo lygis	Bibliotekos dokumentų nurašymo srityje šis rizikingumo lygis nėra nustatytas
4.3. Žalias rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	<p>Rizika dokumentų nurašymo įforminimo etape: $R_2 = 4 \times 1 = 4$.</p> <p>Jeigu dokumentus nurašytų darbuotojai, neturintys įgaliojimų ir jeigu Dokumentų nurašymo komisija nesilaikytų dokumentų nurašymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, piktnaudžiautų procedūromis, tai nukentėtų Bibliotekos fondo kokybė, suprastėtų Bibliotekos įvaizdis, kristų reputacija, kiltų teisinė atsakomybė:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kiltų piktnaudžiavimo ir Bibliotekos turto pasisavinimo grėsmė; 2) dokumentams įsigyti skirtos lėšos būtų panaudojamos neracionaliai; 3) kiltų finansinės apskaitos iškraipymo grėsmė; 4) sumažėtų Bibliotekos veiklos skaidrumas, visuomenės pasitikėjimas Biblioteka; 5) susidarytų prielaidos subjektyviems Dokumentų nurašymo komisijos sprendimams, dėl kurių Bibliotekos turtas būtų valdomas neefektyviai arba tenkinant privačius interesus; 6) darbuotojams kiltų teisinės pasekmės. <p>Rizikos poveikis vertinamas kaip kritinis, nes Bibliotekoje būtų nustatytas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pažeidimas, būtų pranešimų ir skundų kitoms atsakingoms institucijoms dėl konkrečiai nurodytų korupcinio pobūdžio veiksmų, būtų padaryta žala Bibliotekos reputacijai.</p> <p>Rizikos tikimybė vertinama kaip žema, nes šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota nė vieno korupcinio pobūdžio atvejo. Bibliotekoje nebuvo realių prielaidų pasireikšti korupcijos rizikoms, sudarančioms galimybes Bibliotekos darbuotojams daryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.</p>
	<p>Rizika nurašytinų dokumentų atrankos etape $R_1 = 3 \times 1 = 3$.</p> <p>Jeigu būtų atrinkti neseniai išleisti, paklausūs, nenusidėvėję ir kitų atrankos priežasčių neatitinkantys dokumentai, Bibliotekos fondo valdymas taptų neefektyvus, tiesiogiai prieštaraujantis Bibliotekos misijai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) padidėtų populiarių dokumentų laukimo eilės; 2) kristų vartotojų pasitenkinimas Bibliotekos paslaugomis; Biblioteka gautų vartotojų skundų, kad Bibliotekoje nėra pageidaujamų knygų ar žurnalų; 3) sumažėtų vartotojų srautas, kristų Bibliotekos lankomumo ir dokumentų išdavimų rodikliai, o šis faktorius turėtų įtakos tolimesniam pirkimų finansavimui, todėl sumažėtų Valstybės biudžeto dotacijos, skirtos Bibliotekai dokumentams įsigyti;

	<p>4) nukentėtų Bibliotekos įvaizdis ir autoritetas.</p> <p>5) Biblioteka gautų kitų institucijų paklausimų apie konkrečius atvejus ar situacijas dėl galimų korupcijos apraiškų (rizikų) arba ydingų situacijų.</p> <p>Rizikos poveikis vertinamas kaip pastebimas, nes prireiktų laiko ir priemonių skundams nagrinėti, įvykių aplinkybėms aiškintis ir pan., taip pat būtų daroma žala Bibliotekos reputacijai.</p> <p>Rizikos tikimybė vertinama kaip žema, nes šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota nė vieno korupcinio pobūdžio atvejo. Bibliotekoje nebuvo realių priedaidų pasireikšti korupcijos rizikoms, sudarančioms galimybes Bibliotekos darbuotojams daryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.</p>
Kita informacija	
<p>5. Pasiūlymai dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo</p>	<p>Siūlomos priemonės, siekiant, kad rizikos reikšmingumo lygis Bibliotekos dokumentų nurašymo srityje būtų žemesnis už nustatytą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacinė kontrolė ir atskirtis: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. kolektyvinis sprendimų priėmimas: vykdyti dokumentų nurašymo procedūras pavedama vykdyti ne vienam asmeniui, o Bibliotekos direktoriaus įsakymu sudarytai Dokumentų nurašymo komisijai; tai neleidžia vienam darbuotojui savavališkai šalinti knygų iš fondo; 1.2. aiškus ir tikslus darbuotojų, atrenkančių nurašytinus dokumentus, funkcijų, teisių, pareigų ir atsakomybės reglamentavimas, užtikrinant Bibliotekos fondo komplektavimo ir valdymo kokybę ir atitiktį vartotojų poreikiams; 1.3. atskaitomybė Bibliotekos direktoriui: galutinį dokumentų nurašymo aktą tvirtina Bibliotekos direktorius, kuris prisiima teisinę atsakomybę už proceso skaidrumą; akte nurodyti dokumentai prieš juos nurašant turi būti fiziškai pateikti Bibliotekos skyrių vedėjams bei direktoriui juos patikrinti; 1.4. vidaus kontrolė: Biblioteka yra įdiegusi Vidaus kontrolės politiką, kuri apima periodinius patikrinimus ir korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą Bibliotekos dokumentų fondo valdymo srityje. 2. Unifikuota dokumentacija ir griežta apskaita: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. kiekvienas nurašomas dokumentas įtraukiamas į Pripažintų nereikalingais arba netinkamais (negalimais) naudoti dokumentų nurašymo aktą, kuriame nurodoma tiksli nurašymo priežastis (susidėvėjimas, aktualumo praradimas ir kt.). 2.2. dviguba apskaita: informacija fiksuojama tiek vienetinės, tiek bendrosios dokumentų apskaitos registruose, tai leidžia bet kuriuo metu palyginti fizinį fondo kiekį su dokumentuose esančiais duomenimis. 3. Viešumas ir „antrojo gyvenimo“ suteikimas nurašytiems dokumentams: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. galimybė taikyti dokumentų, pripažintų nereikalingais arba netinkamais (negalimais) naudoti, tolimesnio panaudojimo būdus, kurie nustatyti nuo 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojusioje tvarkoje (Bibliotekų fondo apsaugos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. IV-499 „Dėl Bibliotekų fondo apsaugos nuostatų patvirtinimo“, 2024 m. birželio 18 d. įsakymo Nr. IV-508 redakcija) – prieš likviduojant dokumentus, jie pirmiausia turi būti siūlomi kitoms bibliotekoms, įstaigoms arba neatlygintinai atiduodami gyventojams, taip užtikrinant, kad vertingas turinys pasiektų visuomenę, o ne būtų slapta pasisavintas; 3.2. viešas visuomenės informavimas, kad Biblioteka organizuoja nurašytų knygų dalijimą gyventojams. 4. Komunikacijos ir konsultacijų užtikrinimas visuose dokumentų nurašymo etapuose. 5. Nuolatinis Bibliotekos vidaus kontrolės sistemos atitikties vidaus kontrolę reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas. Pasikeitus Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir audito įstatymo nuostatomis bei poįstatyminiams teisės aktams, taip pat pastebėjus, kad Bibliotekoje

	<p>taikomos vidaus kontrolės priemonės nėra efektyvios ir veiksmingos, turi būti atnaujinami lokaliniai teisės aktai: Vidaus kontrolės politika, Vidaus kontrolės įgyvendinimo tvarkos aprašas, Antikorupcinio elgesio taisyklės,</p> <p>6. Reguliari Bibliotekos lokalinių teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų nurašymą, atitikimo nacionaliniams teisės aktams patikra. Pasikeitus šalies teisės aktams, turi būti atnaujinami lokaliniai teisės aktai.</p> <p>3. Darbuotojų, susijusių su Bibliotekos dokumentų nurašymu, mokymai, siekiant ugdyti antikorupcinį sąmoningumą, suteikti korupcijos prevencijos, interesų konfliktų valdymo, teisinės atsakomybės žinių.</p>
6. Kitos pastabos	-
7. Priedai	-
Išvadą parengęs asmuo	Nijolė Paserbskienė, Druskininkų savivaldybės viešosios bibliotekos administratorė.
